

ھېكسوسەكان و ھاتنيان بۇميسر:

ھېكسوس و بنه مائە (15 - 16) پ.ز

نەژاد و زىدى ھېكسوسەكان:

دياره بىرو راي جياواز ھەيە دەربارەى رەچە ئەك و نەژادى ھېكسوسەكان چونكە ئەوان يەككىن ئە رەگەزانەى بنە چەيان ديارىكراو نىيە:

1- ھەندىك ئە مېژوونوسان نەژادى ھېكسوسەكان بۇ ھۆزە عەرەبىيەكانى سوريا و فەلەستىن و دورگە عەرەبى دەگىرنەوہ.

2- بەشىكى دىكە ئە مېژوونوسان بە بەشىك ئە دانىشتوانى ئاسايى ميسريان دادەنن.

3- ھەندىكى دىكە بۇ دانىشتوانى ئاسايى بچووك و دەرياي خەزەريان دەگىرنەوہ.

* بەلام بەشى زورىامن بۇ ئەوہيان گەراندوتەوہ كە سامى نەژادن و ئە فەلەستىن بوونە.

ناوى ھېكسوسەكان:

ناوى ھېكسوسەكان بەشىوازی جياواز ناماژەى پىكراوہ ئەوانە: (حن خا سوتا - ھېكاسوس - ھىكا سون)

ئەم ناوہ ناوى تاييەت بە نەتەوہيەك نەبووہ، بەلكو نازناويك بووہ خەلكى ميسرى كۆن بۇ فەرمانرەوا بېگانەكان بەكاريان ھېناوہ، (زعماء بلدان الاجنبية) كە بەماناي فەرمانرەوايى ناوچە بېگانەكان دىت.

وشەى ھېكسوس ئە زمانى ميسرى كۆن بە (رحى حاسود - رحى خاسدت) ھاتوہ، بە واتاي (پاشايەتى

ولاتى بېگانە بۇ ئەم ناوچانەى دەرەوہى ميسر.

له زمانى يۇنانىش وشەى ھېك بە ماناى سەرۆك يان مير دىت، و وشەى سوس له سەردەمى ىنە ماڠەى 12 بە سەرۆكى بىبابانى و شوانكارەكانى وتوو، ئەم وشەى بە ماناى پاشاى شوان دىت ملوك رعاد.

باس ئەو ەراو ەزىكەى سەدەىەكى خاىاندوو، تاو ەكو كۆچ بكن بۇ مىسر له سەرتادا بە نىازى كار كرن و بازركانى و لەو ەرگا ەتونەتە ئەو ولاتە .

ھۆكارەكانى ەاتنى ەىكسۆسەكان :

1- خراپى ەرمانرەواى ەىندۆ ئەو روپپەكان

1- خراپى بارودۆخى سىاسى مىسر.

2- وشكە سائى و كە مبارانى ئە ناوچەكان.

3- لەرووى ئازادىەو ەىكسۆسەكان بە توانا بوون لەبەر ئەو ەى ئە بىبابان گەورە بوون، دواتر بوونە خاوەن قەوارەىەكى سىاسى و ەستىيان كرد قەوارەى سىاسى ئە مىسر لاوازە، توانىيان ئە 1580-1785 پ. ز دەسە لاتى خۇيان دروست بكن.

4- بەكار ەىنانى چەكى پىشكە وتوو ئە لاىەن ەىكسۆسەكان ئەوانە ئەسپ و گالىسكە و و شمشىر و تىروكەوان كە ئە چاو مىسرىەكان پىشكە وتوو تر بوون.

دواى ەاتنىيان بۇ مىسر توانىيان حكومەتئىك دروست بكن ئە رۆژ ە لاتى دەلتا مىسرى ناو ەراست تا ئەسىوت. و بۇ ماو ەى 200 سال ەوكمرانى بكن و ئە ئەقارىس ئە رۆژئاواى بىبابانى ئىسماعىلىيە بۇ خۇيان پايتەختئىك بنىاد بنىن. ئەو سەروپەندەشدا باكورى مىسر سەربەخۇ بوون.

ەىكسۆسەكان نەزىكەى 81 پاشايان ەوكمرانىيان كردوو ە نازناوى پاشا و سولتانىيان ئە خۇيان ناو ەوانە : ئاباخناس – ئەبوفىس – سىسى و ەتد).

هۆکاره‌کانی سەرکه‌وتنی هیکسۆسه‌کان :

1- به‌هۆی بوونی رکا به‌ری له‌نیوان ده‌سه‌لاتدارانی میسر که که هه‌ریه‌کیک له‌و هه‌ریمانێه حکومه‌تیکی سهر به‌خۆی پێک هینا بوو، ولات له هه‌موو روێکه‌وه به‌ره‌و خراپی ده‌رۆیی.

2- به‌کارهینانی ئه‌سپ و گالیسکه و شمشیر و قه‌لغان و تیروکه‌وانی کانزایی و برۆنز.

3- بوونی سه‌ربازگه‌ی گوره و پته‌و وای کردبوو که مسریه‌کان نه‌توانن به‌ره‌و روویان ببنه‌وه.

4- خراپی بارودۆخی کارگێری ولات

5- به‌کارهینانی ئه‌سپ له مه‌یدانی جه‌نگدا که بۆیه‌که‌ مجار بوو میسریه‌کان بیبینن بۆیه ئه‌سته‌م بوو بتوانن خۆیان به‌رامبه‌ر به هیکسۆسه‌کان رابگرن به‌مه‌ش هیکسۆسه‌کان سەرکه‌وتنیان به‌ده‌ست هینا.